

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Judecător: V. Sanduța
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: M. Moraru, N. Traciuc, E. Clim

ÎNCHEIERE

15 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, intervenient accesoriu Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la constatarea faptului încălcării prevederilor Codului electoral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, prin care s-a respins apelul declarat de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2018,

c o n s t a t ă :

La 4 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, intervenient accesoriu Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la constatarea faptului încălcării prevederilor Codului electoral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a indicat că, în cadrul alegerilor locale din 20 mai 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” l-a desemnat în calitate de candidat la funcția de Primar General al mun. Chișinău pe domnul Andrei Năstase. Acesta se prezenta ca candidat comun al forțelor europene și anti oligarhice, având în vedere în special faptul că e candidat comun al Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Reprezentantul Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, avocatul Ilie Ceban, a susținut că, în cursa electorală pentru fotoliul de Primar General s-au înscris mai mulți candidați, printre care și domnul Ion Ceban din partea Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

În rezultatul primului tur de scrutin, niciunul dintre candidații înscriși în cursa electorală nu a acumulat un număr suficient de voturi pentru a fi desemnat învingător. În situația creată, organul electoral a stabilit al doilea tur de scrutin pentru data de 3 iunie 2018, pentru primii doi candidați care au acumulat cel mai mare număr de voturi: Ion Ceban, din partea Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și Andrei Năstase, din partea Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”.

Reclamantul a menționat că în cel de-al doilea tur de scrutin electoral, candidații la funcția de Primar General al mun. Chișinău au utilizat diverse forme de agitație electorală. Printre formele de agitație electorală utilizate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” a fost identificată și promovarea în masă a susținerii domnului Andrei Năstase de către mai multe persoane notorii care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova.

Astfel reclamantul a specificat că Andrei Năstase s-a prevalat de susținerea domnilor Joseph Daul - Președintele Partidului Popular European; Emil Boc - politician român și Primar al orașului Cluj Napoca; Cătălin Moroșan - cetățean român și campion la lupte marțiale; Robert Sighiartău - deputat în Parlamentul României; Matei Adrian Dobrovie - deputat în Parlamentul României; Iulia Scânteii - Senator din cadrul Partidului National Liber, Dacian Cioloș – ex Prim-ministrul României și Vlad Voiculescu – ex Ministrul al Sănătății din România.

În acest sens, reclamantul a invocat că, domnul Emil Boc, la 1 iunie 2018, a afișat un mesaj video în care spunea: „Vă salut de la Cluj, dragi prieteni din Chișinău. Duminică aveți al doilea tur al alegerilor locale pentru funcția de primar. În turul doi a intrat un candidat socialist și unul de centru dreapta, pro-european și anti oligarhic. Partidul meu, PNL, dar și Partidul Popular European l-au sprijinit pe Andrei Năstase în cursa pentru Primăria Chișinăului. Cred cu tărie că Andrei Năstase poate aduce Chișinăului strălucirea pe care acest oraș o merită. Sper că în acest an, decisiv pentru Republica Moldova, liderii din noua generație: Maia Sandu și Andrei Năstase, vor

constitui un pol politic anti oligarhic și proeuropean, capabil să redea moldovenilor speranța unei vieți demne acasă, alături de părinții și copiii lor. Sfatul meu este să mergeți la vot. Nu-i lăsați pe alții să decidă pentru voi. Prin votul vostru redați speranță Moldovei”.

În acest sens, reclamantul a relatat că mesajul indicat *supra* a fost difuzat masiv de către Jurnal TV, cât și pe rețelele de socializare de către membrii Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Partidului Acțiune și Solidaritate, Partidului Liberal Democratic din Moldova ș.a.

Totodată reclamantul a reiterat că la 31 mai 2018, Cătălin Moroșan a plasat un video prin care îndeamnă la vot pentru Andrei Năstase, iar în ziua de 1 iunie 2018 acest mesaj a fost difuzat masiv la TV și de către membrii Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Partidului Acțiune și Solidaritate, Partidului Liberal Democratic din Moldova ș.a.

De asemenea reclamantul a indicat că la 3 iunie 2018, Robert Sighiartău, a plasat pe rețelele de socializare o poză alături de Andrei Năstase și a scris: „Succese Andrei Năstase!”. Acest mesaj a fost repartizat masiv, fiind plasat contra cost.

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” prin intermediul avocatului Ilie Ceban a menționat că la 3 iunie 2018, în ziua celui de-al doilea tur al alegerilor locale, radiodifuzorul „Jurnal TV”, fondat de Întreprinderea cu Capital Străin „REFORMA ART” Societate cu Răspundere Limitată, în cadrul buletinului de știri de la ora 13:00, a prezentat publicului larg știrea cu titlu „Din București pentru Chișinău”, accesibilă pe link-ul: <http://www.jurnaltv.md/news/49f3462b596d3b8e/din-bucuresti-pentru-chisinau.html>.

Astfel s-a menționat mesajul lui:

- Dacian Cioloș: „Pentru ei, pentru copiii lor, pentru viitorul acestei capitale europene și mai ales pentru speranța unei victorii a democrației și valorilor împotriva corupției și fărâdelegii în Republica Moldova, sper cât mai mulți oameni să meargă la vot pentru alegerea primarului Chișinăului. Să meargă la vot și să aleagă demnitatea, dezvoltarea și prosperitatea, să aleagă justiția și Europa. Voturile lor să fie nu numai o garanție pentru calea prosperității, dar și semnalul că clasa politică de la Chișinău poate fi adusă pe calea cea dreaptă. Prietenii mei de la Chișinău îmi spun că inima lor va bate cu încredere. Inima Republicii Moldova trebuie să iasă la vot”;

- Iulia Scânteii „E deja „Mâine”, e Duminică în care tu și cu toți prietenii tăi tineri din Chișinău nu trebuie să tăceți, nu trebuie să fiți indiferenți, nu trebuie să spuneți că vă e lehamite, nu trebuie să fiți deznădăjduiți. Azi, 3 iunie, tu, fratele meu de la Chișinău trebuie să alegi libertatea, adevărul și cinstea. Nu lăsa să treacă ziua de azi fără ca tu să nu votezi pentru familia ta și pentru viitorul tău și al copiilor tăi. Azi, 3 iunie, mergi la vot pentru a pune în fruntea orașului tău drag, Chișinău, un om destoinic, cu frică de Dumnezeu, cinstit și loial familiei și orașului, care să te

reprezintă pe tine și pe copiii tăi, și pe toți cei dragi ai voștri. Prețuiește memoria bunicii noastre. Arată că iubești copiii, care te țin de mână și îți pasă de viitorul lor și mergi azi la vot, pentru alegerea primarului Chișinăului”;

- Vlad Voiculescu: „Pentru voi și pentru copiii voștri, alegeți demnitatea, dezvoltarea și prosperitatea, alegeți justiția și Europa. Puneți clasa politică de la Chișinău pe calea cea dreaptă. O victorie la Chișinău e importantă! O victorie la Chișinău poate schimba jocul! E șansa voastră! Mergeți la vot!”

Reclamantul a specificat că, după închiderea secțiilor de votare, numărarea prealabilă a voturilor și prezentarea publică a faptului că, domnul Năstase a acumulat cel mai mare număr de voturi în cel de-al doilea tur de scrutin pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău, domnul Andrei Năstase a ținut o conferință de presă alături de doamna Maia Sandu, în cadrul căreia a mulțumit pentru susținerea acordată domnului Joseph Daul și altor oameni publici din România.

Reprezentantul Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, avocatului Ilie Ceban a menționat că în conformitate cu art. 52 din Codul Electoral, se interzice concurenților electorali să implice sub orice formă persoanele care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală.

Din aceste motive, reclamantul a considerat că, domnul Andrei Năstase a beneficiat de susținerea masivă a persoanelor străine în cadrul alegerilor locale noi pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău și i-a implicat în acțiuni de agitație electorală în mod direct, prin anunțarea publică despre această susținere și diseminarea publică a mesajelor de susținere.

Reclamantul a afirmat că cele menționate anterior se confirmă și prin conferința de presă după anunțarea prealabilă a rezultatelor alegerilor din turul doi de scrutin, în cadrul căreia domnul Andrei Năstase expres a mulțumit tuturor oficialilor români, dar și persoanelor notorii române, care l-au susținut, inclusiv, domnului Joseph Daul.

În acest context, reclamantul a explicat că domnul Andrei Năstase nu doar că nu s-a disociat de susținerea acordată, dar a aprobat-o și a multiplicat-o, violând grav normele codului electoral.

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” prin intermediul avocatului Ilie Ceban, remarcă că, violarea normelor imperative ale codului electoral, nu a avut un caracter unic, ci a avut un caracter constant, pe întreaga perioadă a alegerilor locale, ceea ce demonstrează o neglijare gravă și cu rea-credință a legislației electorale în domeniu, care asigură neadmiterea implicării factorului extern în cadrul alegerilor din Republica Moldova.

De asemenea reclamantul a notat că, în condițiile speței, implicarea persoanelor străine în acțiuni de agitație electorală se manifestă: prin preluarea și difuzarea continuă a mesajelor de susținere a persoanelor străine, acțiuni săvârșite pe perioada 1 -3 iunie 2018.

Solicită Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban, constatarea faptului încălcării de către concurentul electoral Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” a art. 52 alin. (3) din Codul electoral și constatarea faptului încălcării de către concurentul electoral Andrei Năstase a art. 52 alin. (3) din Codul electoral.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2018, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, intervenient accesoriu Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la constatarea faptului încălcării prevederilor Codului electoral (f.d. 48-55).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea depusă de Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și concurentul electoral Andrei Năstase cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de apel declarată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” (f.d. 81-85).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, s-a respins apelul declarat de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2018 (f.d. 118-132).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că procesul-verbal al instanței de apel a fost data cu 13 mai 2018 (f.d. 115-117).

În procedura de filtru, completul judiciar a reținut că conform înregistrării audio a ședinței de judecată a Curții de Apel Chișinău se confirmă faptul că ședința de judecată s-a desfășurat la 13 iunie 2018.

Prin urmare, Completul consideră că datarea procesului-verbal al ședinței de judecată cu 13 mai 2018 este o eroare tehnică. În astfel de circumstanțe, Completul relevă că la caz prevalează conținutul înregistrărilor audio, or în conformitate cu art. 274 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio, prevalează înregistrarea audio.

La 14 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban, a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Recurentul, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și au interpretat eronat normele dreptului

material aplicabile raportului juridic litigios. Opinează că în instanța de apel au fost aduse suficiente argumente, prin care s-a demonstrat că persoanele active din Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” au răspândit intens material agitațional, prin intermediul persoanelor străine.

Consideră recurentul că este arbitrară concluzia instanței de apel precum că nu s-au demonstrat acțiunile de implicare și/sau solicitare de a se implica în campania electorală a persoanelor străine din partea lui Andrei Năstase.

De asemenea recurentul a menționat că la examinarea cauzei nu s-a ținut cont de prevederile art. 52 alin. (3) din Codul electoral, deoarece implicarea sub orice formă este o sintagmă vastă care se interpretează de la caz la caz și implică verificarea complexă a mai multor acțiuni care au avut loc anterior și ulterior.

În acest sens, recurentul a explicat că libertatea de exprimare este un drept fundamental și este abuziv de a interzice exprimarea propriilor convingeri, însă persoanele din cadrul Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” au răspândit activ mesaje de susținere electorală.

Recurentul a invocat că, odată ce mesajele de susținere au fost adresate unui candidat „proeuropean”, „anti oligarhic” și îndeamnă la alegerea „demnității” și „adevărului”, iar cel de-al doilea candidat nu utilizează în agitația electorală asemenea sintagme, este evident căruia din cei doi candidați este destinat mesajul electoral.

Prin urmare, recurentul consideră că persoanele străine au efectuat agitație electorală în favoarea candidatului la funcția de Primar general al mun. Chișinău Andrei Năstase, iar concurentul electoral a admis implicarea persoanelor străine în agitația electorală, fapt interzis expres prin prisma art. 52 alin. (3) din Codul electoral.

Conform art. 74 alin. (1) Cod Electoral instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

În conformitate cu art. 74 alin.(6) Cod Electoral, împotriva deciziei instanței de apel poate fi depus un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Colegiul consideră că recursul este declarat în termen, având în vedere faptul că, decizia recurată a fost pronunțată la 13 iunie 2018, iar Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban a declarat recurs la 14 iunie 2018.

La 14 iunie 2018, în adresa intimațiilor Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, a fost expediată copia recursului declarat de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” prin intermediul avocatului Ilie Ceban, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 15 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase prin intermediul avocatului Dumitru Pavel, au depus referință la cererea de

recurs înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Până la examinarea cererii de recurs, intervenientul accesoriu Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, nu a depus referință, prin care să-și expună opinia asupra motivelor invocate în recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Examinând temeiurile recursului declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” prin intermediul avocatului Ilie Ceban se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Instanța de recurs reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul avocatului Ilie Ceban împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, intervenient accesoriu Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală municipală Chișinău nr. 1 cu privire la constatarea faptului încălcării Codului Electoral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea